

11 km - 3 uur 39
Visdonk

Natuurmonumenten

Wandelroute landgoed Visdonk, bij Roosendaal

Vlakbij Roosendaal vind je tussen de landbouwgronden een prachtig stuk natuur, met heide, bos en als hoogtepunt het Rozenven.

De naam Visdonk is ontstaan uit het oude woord fis en uit donk. Fis betekent bunzing, een kleine marterachtige die het tegenwoordig helaas moeilijk heeft in Nederland. En in Brabant vind je meer 'donken': zandige ophogingen in moerasgebied.

Parkeer voor deze route bij Lodge Visdonk. Vanaf daar loop je in 5 minuten naar het startpunt bij Brasserie T-Huis.

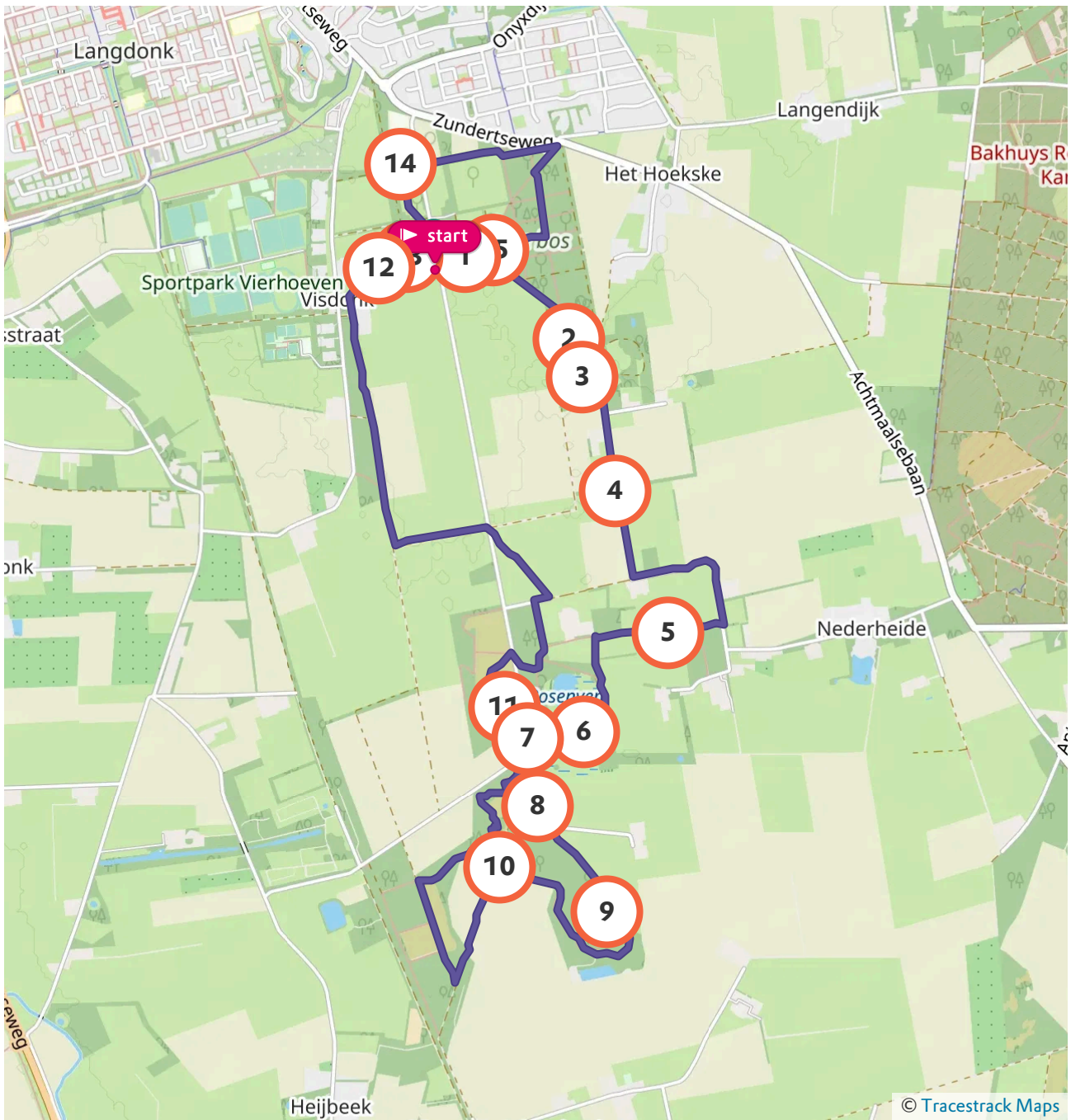
Een duidelijke routekaart staat op het bord bij het T-Huis en Lodge Visdonk. Volg voor deze wandelroute de rode pijltjes.

Waar kun je starten

Brasserie T-huis

Dennescheerderdreef
11, 4707 PK
Roosendaal (NB)

---

1 Lanen en dreven

Meer dan 150 jaar geleden, rond 1850, werden de schapen hier over zandpaden naar de heide gedreven door de herder en zijn honden. Deze zandpaden tussen weilanden en heide noemen we schapendriften. Later, toen de heide ontgonnen werd voor productiebossen, landbouw en veeteelt, werden deze driften in gebruik genomen voor het beheer van de bossen en de landbouw. Na de aanplant van houtwallen en laanbomen aan de driften, werden deze zandpaden dreven genoemd. Je staat nu ook in een dreef, namelijk de Dennescheerderdreef die hier overgaat in de Bosmierdreef. Langs lanen werden vaak beuken geplant. Deze machtige bomen hebben veel blad, waardoor er weinig zonlicht op de bodem kan komen. Zodoende konden de mensen én in de schaduw lopen én er kwam geen onderbegroeiing, waardoor de lanen mooi open bleven.

---

2 Hondenspeelveld

Loslopende honden zijn vaak onderwerp van gesprek. Ze kunnen overlast veroorzaken voor andere bezoekers en een bedreiging zijn voor de natuur. Vanuit hun speelsheid of jachtinstinct kunnen ze konijnen, reeën en andere dieren opjagen of achterna zitten, met alle gevolgen vandien. Daarom moeten honden in de natuur aan de lijn. Maar we snappen ook dat het heerlijk is voor een hond om los te rennen en zijn energie kwijt te kunnen. Natuurmonumenten heeft daarom op Visdonk niet alleen voor een loslooproute gekozen, maar ook voor een heerlijk losloop- en speelveld voor honden. Zij kunnen hier naar hartenlust rondrennen en ravotten. Op de weg ernaartoe en op alle andere andere plekken in de natuur moeten honden dus wél aan de lijn. Wij hopen dat zo iedereen volop van de natuur kan genieten.

---

3 Tweede Gedenkbos

Je bevindt je nu in het tweede gedenkbos op Visdonk. Het is een soort nieuwe natuur met een bijzondere betekenis. Mensen die een bepaalde gebeurtenis willen herdenken, kunnen hier hun eigen boompje laten planten door Natuurmonumenten. In het Gedenkbos groeien straks verschillende beuken, berken, esdoorns en andere bomen, elk met een eigen herinnering. Of het nu gaat om een dierbare die overleden is, een huwelijk, de geboorte van een kind of het behalen van een speciale leeftijd. Wat jij belangrijk vindt om te herdenken, kan hier mogelijk gemaakt worden. Aan het eind van de rode wandelroute kom je nog door het eerste gedenkbos. Ook zijn er gedenkbomen geplaatst in verschillende lanen in het gebied. Voor meer informatie hierover kun je contact opnemen met Natuurmonumenten West-Brabant. Kijk daarvoor op natuurmonumenten.nl/visdonk

---

---

4 Landbouw en natuur

Op landgoed Visdonk zie je veel afwisseling tussen natuur en landbouwgronden. Tot 2010 was de natuur en landbouw op Visdonk in eigendom van de gemeente. De gemeente heeft de natuurgronden toen overgedragen aan Natuurmonumenten en de landbouwgronden aan de Maatschappij van Welstand. De Maatschappij van Welstand verpacht landbouwgronden aan boeren (van oudsher protestantse boeren) en is tegenwoordig nauw betrokken bij de leefbaarheid op het platteland en bij de landbouw in het bijzonder.

Buizerd en torenvalk

Let op de weg goed op het verkeer, maar vergeet tijdens je wandeling ook niet af en toe de lucht af te speuren. Misschien zweeft er hoog boven je een buizerd of zie je ergens een torenvalk bidden, om zich vervolgens op een prooi te storten...

---

5 Vogelgeluiden in de struiken

Links en rechts van je staan vele struiken langs het pad. Een ideale plek voor vogels om zich te verschuilen, vol te eten of te nestelen. Je zult ze eerder horen dan zien: de roodborsttapuit, tjiftjaf en zwartkop. In de zomer maken de merel en zanglijster er graag hun nesten, in het najaar profiteren putters, seizen en kneuen van de bessen en zaden van deze struiken.

---

6 Rozenven

Vanaf het vlonderpad of de steiger kijk je prachtig uit over het Rozenven. Dit ven vormde zich toen het 'gat' dat na de jarenlange turfwinning was ontstaan, vol liep met water. Luister naar de stilte en wie weet hoor je de groene kikkers in het ven. Aan het eind van het vlonderpad liggen regelmatig opvallend grote dennenappels op de grond. Deze zijn afkomstig van de zeeden. Deze grote den heeft een lange stam en torent vaak boven de andere bomen uit. Zie je hem?

---

7 Kruisbeeld

Op het punt waar de wandelroute linksaf een stuk over de weg loopt, staat een kruisbeeld, enigszins verstopt in een rododendron. Het oorspronkelijke kruisbeeld dat hier werd geplaatst dateert uit 1967. Twee maal eerder werd het beeld ontvreemd. Dit beeld hangt er nu vanaf 2008. Een ieder die overweegt het beeld te stelen, moet eerst maar eens de tekst op de achterzijde lezen: 'Het zal hem/haar bezuren om deze gewijde crucifix te stelen. Je leven lang zul je deze heiligschennis met je meedragen. Moge de goede God je dit vergeven'. We zullen maar zeggen; 'Bezint, eert ge begint!'

De schedel van Adam

Onderaan het kruis zie je een schedeltje. Het verhaal gaat dat Adam (van Adam en Eva) werd herbegraven op de berg Golgotha. De berg waar Jezus Christus werd gekruisigd. Precies boven Adams graf. Het eerste bloed van Jezus zou door de scheuren in de droge grond doorgesijpeld zijn en Adam, de eerste zondaar, als eerste hebben verlost.

---

8 Zeldzame planten

Links in de verte zie je het Rozenven nog liggen, achter de grote vlakte. Een eeuw geleden kwamen er op Visdonk nog veel meer vennen en heidevelden met open plekken voor, maar die zijn verdwenen. De vochtige heide langs het Rozenven hield gelukkig stand in deze veranderende omgeving. Op deze vlakte vind je nog zeldzame soorten als klokjesgentiaan en beenbreek. En die wil Natuurmonumenten beschermen. Wij hebben daarom het stuk heide bij het Rozenven vergroot, om zo meer leefruimte te creëren voor deze zeldzame soorten.

---

9 Open plekken en dood hout

Vanaf het rechte pad dat je net liep en ook vanaf hier kun je open plekken zien in het bos en stapels met dood hout. Deze open plekken zijn gemaakt om de heide, die hier van oorsprong veel meer voorkwam, terug te laten keren. De verwijderde bomen en struiken zijn op hopen gelegd. Deze hopen bieden broedgelegenheid voor vogels, schuilplaatsen voor kleine zoogdieren en het is de ideale leefomgeving voor vele insecten. In de herfst kunnen hier ook paddenstoelen hun kop opsteken. Als je dus heel goed kijkt, zie je dat dood hout leeft!

---

10 Reeën

Je loopt zometeen over een lange laan. Vooral in de vroege ochtenduren, net na zonsopgang of richting avondschemer maak je hier kans om reeën te zien. Maar ook overdag verlaten deze mooie dieren wel eens hun schuilplek. Wees hier vooral stil en rustig. En sta direct stil als je een ree ziet! Dan heb je de grootste kans dat hij er niet meteen vandoor gaat en je alleen nog zijn witte bilpartij, de spiegel, ziet.

---

11 Varens

Op dit heideveld kun je ook veel Adelaarsvaren tussen de heideplanten zien groeien. Adelaarsvaren wordt zo genoemd omdat een doorsnede van het onderste deel van de bladschede op een adelaar lijkt. De plant is de grootste varen van ons land. Let op, wat je boven de grond in een groep ziet staan en lijkt op heel veel planten op een kluitje, is meestal maar één plant! Ondergronds zit namelijk een grote vertakte wortelstok, waaruit iedere lente opnieuw grote aantallen jonge bladeren te voorschijn komen.

---

12 Dicht dennenbos

In een dicht dennenbos zoals hier, is er amper bodembegroeiing. Er komt gewoonweg te weinig licht op de bosbodem voor planten of struiken om te groeien. In dit soort bossen profiteren de zwarte mezen van de spinnen en insecten die tussen de takken van de naaldbomen voorkomen. De zwarte mees lijkt op de koolmees, maar is een stuk kleiner en veel bleker van kleur. Ook de sperwer komt graag in deze dichte bossen.

---

13 Kikkerpoel

Deze poel bij de 'Konijnenberg' is een belangrijke waterbron voor de kleine zoogdieren die hier leven, maar ook voor veel waterdieren. De boswachters zorgen dat deze poel niet dichtgroeit door regelmatig de poel op te schonen.

---

14 Insectenhotel

We wijken even van de paaltjesroute af en lopen naar het insectenhotel. Afhankelijk van het seizoen en het weer, kan het hier wemelen van de insecten. Bij het insectenhotel en op de bloemen die hier zomers volop bloeien, je kunt hier ook tal van solitaire bijen af- en aan zien vliegen. Deze leven alleen en niet in een volk, zoals de honingbij.

---

15 Gehamer in het bos

In dit deel van het bos staan veel oude, dode bomen. De spechten maken met hun snavel een holte in de boom zodat ze erin kunnen wonen. Ook andere dieren profiteren hiervan, zoals de boomarter, de vleermuis en de kauw. Natuurmonumenten laat dode bomen in het bos staan zodat spechten maar ook veel kleine diertjes als pissebedden en duizendpoten erin kunnen wonen. De specht vangt de klappen op met speciale 'schokdempers' in zijn kop. Probeer het spechtentoestel zelf eens uit en kijk hoe snel en hoe hard jij kunt roffelen en hameren!

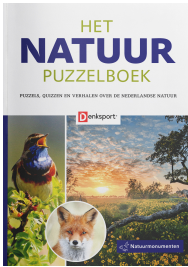

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek